

Rozhledy matematicko-fyzikální

Zdeněk Janout

Kraus, I.: Ženy v dějinách matematiky, fyziky a astronomie

Rozhledy matematicko-fyzikální, Vol. 91 (2016), No. 3, [61]

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/146682>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2016

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Kraus, I.: *Ženy v dějinách matematiky, fyziky a astronomie*

Česká technika – nakladatelství ČVUT, Praha 2015

Cílem knihy *Ženy v dějinách matematiky, fyziky a astronomie* je seznámit naši širokou veřejnost s osudy žen úspěšných v exaktních a přírodních vědách a ukázat, že dosažení vynikajících úspěchů nebylo pouze výsadou mužů. Autorem knihy je univerzitní profesor RNDr. Ivo Kraus, DrSc., náš významný publicista v oblasti historie vědy a techniky. Za rozsáhlou veřejně vzdělávací činnost mu byla udělena Akademií věd ČR Čestná medaile Vojtěcha Náprstka za popularizaci vědy a Bolzanova medaile Společnosti pro dějiny věd a techniky. Psaním článků o úspěšných ženách se autor zabývá již mnoho let a za tu dobu se mu podařilo shromáždit velké množství informací o životě a díle celosvětově významných žen. Je proto povoláním autorem. Cesta k některým informacím a jejich ověření si vyžádala mnoho pečlivého hledání v knihovnách, v časopisech a na internetu. Mnohé, dosud nepublikované informace získal autor během svých zahraničních cest. Řadu článků o úspěšných badatelkách publikoval ve fyzikálních časopisech (Československý časopis pro fyziku, Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Rozhledy matematicko-fyzikální, Pražská technika) a dále v Hospodářských novinách. Je autorem několika pořadů v Českém rozhlasu z této oblasti. V roce 2005 vydal v nakladatelství Prometheus brožuru *Příběhy učených žen* věnovanou geniálním vědkyním a ženám na královských trůnech, které podporovaly vědecký pokrok.

Kniha *Ženy v dějinách matematiky, fyziky a astronomie* je koncipovaná jako soubor 25 životopisů a 100 biogramů (biografických hesel s délkou asi na půl stránky) věnovaných ženám od starověku až po současnost, které významně přispěly k rozvoji exaktních věd. V knize jsou uvedeny významné badatelky z celého světa. Vedle velice známých žen (M. Curieová, L. Meitnerová apod.) je většina žen široké veřejnosti zcela neznámá. Zajímavostí je, že mezi významné vědkyně autor zahrnul i dvě světově známé političky, Angličanku, fyzikální chemičku M. H. Thatcherovou-Robertsovou, a německou fyzičku A. D. Merkelovou-Kasnerovou. Obě do výběru významných žen, podle autorových kritérií, bezesporu patří. Z českých vědkyň je popsán životní příběh rentgenoložky Adély Kochanovské-Němjecové a v biogramech pak příběhy chemičky Jarmily Petrové, matematicky Věry Trnkové a jaderné fyzičky Dany Drábové. Podotkneme, že autor knihy je žákem prof. A. Kochanovské. Kniha není pouhým vyprávěním o životě učených žen, jejich přínosu k oboru (matematika, fyzika, astronomie), vyznamenáních, počtech, funkcích, ale dokumentuje i prostředí, ve kterém vyrostly, žily, o jejich rodinách, s kým se stýkaly a spolupracovaly. Jelikož autor knihy je povoláním fyzik, jsou beletristicky zpracované biografie učených žen doplněny i výkladem fyzikální podstaty jejich objevů. Toto spojení biografie s výkladem objevu pokládám za novinku v životopisných knížkách. Základní text je doplněn řadou poznámek, které usnadňují a vhodně doplňují četbu knihy bez potřeby vyhledávání neznámých pojmů na internetu nebo v odborné literatuře. Kniha obsahuje řadu obrázků, fotografií, portrétů, které vhodně doplňují text.

(Pokračování na str. 60.)